

OVID SACHELARIE (1906-1987)

Mihai-Bogdan IONESCU-LUPEANU*
Cristina IONESCU-LUPEANU**

Abstract: Ovid Sachelarie (1906-1987). The article intends to present the life and work of Ovid Sachelarie (1906-1987), judge, legal publicist, professor of civil law, member of the Team for ancient Romanian law.

Key words: Ovid Sachelarie; legal author; judge; Team for ancient Romanian law; professor of civil law.

Cuvinte-cheie: Ovid Sachelarie; autor juridic; judecător; Colectivul pentru vechiul drept românesc; profesor de drept civil;

Ovidiu Sachelarie s-a născut în București, la data de 24 septembrie 1906¹. Doctor în drept al Universității din București, cel mai probabil cu teza *Esența și realitatea fraudei la lege*, este licențiat, în sesiunea ianuarie 1929, al Facultății de Litere și Filosofie din cadrul aceleiași universități². Potrivit unei surse ar fi fost nepotul generalului Sănătescu³.

După finalizarea studiilor optează pentru o carieră în magistratură. Se clasează pe primul loc la examenul de admitere în profesie⁴ și la data de 13 februarie 1929 devine ajutor de judecător la Judecătoria VI Urbană București, supleant la Tribunalul Ilfov la 8 ianuarie 1930, procuror de secție la același tribunal la 23 decembrie 1931, judecător inamovibil în aprilie 1933⁵. Judecător la secția a IV-a Civil Corecțional a Tribunalului Ilfov în 1937⁶ și 1938⁷, judecător de instrucție în același an⁸, președinte al secției I Comerț în 1939⁹, președinte al secțiilor comerciale și notariat în timpul vacanței judecătorești, în intervalul 15 iulie-15 august¹⁰, consilier la Curtea de Apel între 1943 și 1946.

Împletește cariera de magistrat cu activitatea didactică și publicistică.

Potrivit unei surse¹¹ este asistent definitiv la catedra de Drept Civil și la Institutul Român de Drept civil din 1940, nemaifiind menționat în arhiva universității în februarie 1943, în ceea ce ne privește l-am regăsit, pe coperta periodicului *Pandectele române*, cu această calitate încă din 1936. Conferențiar universitar suplinitor în 1944 și 1945, ajunge, în anul 1946, conferențiar universitar.

Colaborează la publicațiile autohtone *Pandectele Române*, *Curierul judiciar*, *Revue roumaine de droit privé*, *Dreptul*, *Revista de Drept Comercial și Studii Economic*, dar și la publicații străine precum *Legislazione internazionale* și *Annuario di diritto comparato e di*

studi legislativi. Este mai întâi secretar de redacție (1937-1939), iar mai apoi redactor al revistei *Pandectele Române* (1943-1947), membru al comitetului de redacție al revistelor *Curierul judiciar* (1943-1946) și *Revue roumaine de droit privé* (1937-1940).

Până în anul 1947 își lasă numele pe o seamă de lucrări de referință dintre care menționăm:

Esența și realitatea fraudei la lege, București, Tipografia Ziarului "Universul" Societate Anonimă, 1930, 148p.;

Legea pentru lichidarea judiciară a datoriilor comerciale. Comentarii, doctrină, jurisprudență, București, Institutul de Arte Grafice „Eminescu”, 1932, 71pg.(coautor Vasile V. Longhin);

Regulamentul de transport al Căilor Ferate Române (valabil dela 1 ianuarie 1929) comparat cu textele respective din codul civil și comercial și adnotat cu jurisprudența la zi, București, Imprimeria C.F.R, 1933, 242p.(coautor Romulus Georoceanu);

Codul legislației sanitare. Cuprinzând: Legea sanitară și de ocrotire publicată în M. O. nr.140 din 22 iunie 1935, Legea I.O.V. și Legea pentru organizarea exploataării și administrării Loteriei de Stat pe clase, adnotate cu expunerile de motive, rapoartele la Corpurile legiuitoare, desbaterile parlamentare, avizele Consiliului Legislativ, Jurisprudența la zi și observații, cum și celelalte legi și regulamente cu caracter sanitar, în vigoare, adnotate cu observații., București, Tipografia Ziarului Universul, 1935, 676p. (coautori Sever Alexandrescu, Henrieta Șerbănescu-Sachelarie);

Scrieri de drept civil și procedură civilă, Tipografia Ziarului Universul, 1938, 216p.;

Responsabilitatea pentru fapte ilicite în codul civil din 1940, București, Editura "Curierul Judiciar", 1941, 104p.;

Controverse în dreptul civil, București, Tipografia Ziarului "Universul", 1941, 236p.;

Considerațiuni asupra măsurilor de prevenire și reprimare a speculei ilicite și a sabotajului economic, București, Tipografia Curierul Judiciar S.A., 1943, 94 p. (coautor Ovid Stănculescu);

Principiile dreptului civil român, Editura de Stat, București, 1947(coautori I. Rosetti - Bălănescu și Nic. G. Nedelcu), 800 p.;

Principiile dreptului civil român, Editura de Stat, București, 1947, ediția a II-a completată cu ultimele modificări legislative(coautori I. Rosetti - Bălănescu și Nic. G. Nedelcu);

Codul civil promulgat la 4 decembrie 1864 și pus în aplicare la 1 decembrie 1865. coordonat cu toate textele modificatoare și cu referințe la izvoare, București, Editura Librăria și Anticaria „Juridica”, 1947, 336p.;

În ședința din 31 mai 1939¹² a Academiei Române , volumul *Scrieri de drept civil și procedură civilă* primește, parte, 10.000 de lei, din premiul C.G. Vernescu în valoare totală de 50.000 de lei. Premiul a fost partajat cu George Sofronie, *Le principe des nationalités et les traités de paix de 1919-1920* (30.000 de lei) și Mircea Georgescu, *Măsurile de siguranță pentru apărarea și ocrotirea individuală organizate prin codul penal și de procedură penală «Regele Carol II»* (10.000 de lei).

La baza acordării premiului a stat raportul semnat de Andrei Rădulescu din care cităm¹³: *“Întocmirea lucrării dovedește nu numai o serioasă pregătire, cunoașterea unei întinse bibliografii și mai ales folosirea ei în chip inteligent, ci și întrebuintarea unei metode potrivite cercetărilor științifice.*

Sprrijinit pe un important material documentar și jurisprudențial, atât român cât și străin și utilizând și lucrările Consiliului legislativ în vederea unor noi coduri, autorul nu s-a mulțumit să le înregistreze, cum se face de multe ori; el le-a supus unui sever examen critic combătând ceea ce nu intră în vederile sale și deseori cu multă dreptate.

O mențiune remarcabilă merită și modul de aranjare și de înfățișare a chestiunilor studiate. Din toate se vede că autorul posedă însușiri alese pentru asemenea cercetări și este de așteptat că nu se va opri aici.”

După sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, Ovidiu Sachelarie devine, alături de o întreagă generație, victimă a istorie.

La 16 octombrie 1947¹⁴ este îndeplătit din universitate, iar în ianuarie 1948, după apariția legii nr.3 pentru desființarea barourilor de avocați și înființarea colegiilor de avocați din România din 17 ianuarie 1948, din avocatură¹⁵, profesie în care găsisese un liman în anul 1946. Revistele juridice al căror colaborator a fost vreme de două decenii își încetează apariția.

Celui caracterizat de Andrei Rădulescu drept *cel mai bun magistrat al generației sale*¹⁶ nu i se mai deschid decât ușile temnițelor comuniste¹⁷.

După ispășirea osândeii de a fi fost intelectual, era de așteptat ca cercetările sale juridice să se oprească pentru totdeauna, iar el să se topească în neant, însă este recuperat de Andrei Rădulescu în *Colectivul pentru vechiul drept românesc*, în care, ca într-un cabinet de curiozități, se regăsesc, în obsedantul deceniu, supraviețuitorii indezirabili ai lumii juridice de ieri: avocați, magistrați, universitari.

Va ocupa, prin concurs, poziția de cercetător științific la Institutul de Istorie Nicolae Iorga. Reușește, încă o dată, să strălucească.

Numele său rămâne legat de următoarele volume:

Codul Calimach (ediție critică), Editura Academiei Republicii Populare Române, 1958, col. Adunarea izvoarelor vechiului drept românesc scris III (coautor, participă doar la o parte din lucrări);

Carte românească de învățătură 1646 (ediție critică), Editura Academiei Republicii Populare Române, 1961, col. Adunarea izvoarelor vechiului drept românesc scris VI (coautor);

Îndreptarea legii 1652 (ediție critică), Editura Academiei Republicii Populare Române, 1962, col. Adunarea izvoarelor vechiului drept românesc scris VII (coautor);

Noțiunea actului și faptului de comerț în lumina legislației românești, coautor Pătrășcanu, Petru V.), p.127-141, în lucrarea *Instituții de drept comercial internațional. Culegere de studii* (coordonatori Octavian Căpățână și Victor Tănăsescu), București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1973;

Titluri de credit în comerțul internațional (Cambia și biletul la ordin), Craiova, „Scrisul românesc”, 1975, (coautor Petru V.Pătrășcanu);

Judecata domnească în Țara Românească și Moldova (1611 - 1831). Partea a II a. Procedura de judecată, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1982, (coautor Georgescu, Valentin Al.);

Instituții feudale din Țările Române. Dicționar, (coordonatori: Ovid Sachelarie și Nicolae Stoicescu), București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1988 (volum colectiv, coautor);

Istoria dreptului românesc, (colectiv sub direcția lui Ioan Ceterchi) București, ed. Academiei, 1980 (3 vol.);

Îi regăsim semnătura și în periodice precum *Studii-revista de istorie*, *Studii și materiale de istorie medie*, *Recherches sur l'histoire des institutions et du droit*, *Revue roumaine des Sciences Sociales-Série de Sciences Juridiques*, *Revista Română de Drept* sau *Glasul Bisericii*.

Participant activ la viața intelectuală, este consemnat în procesul-verbal al ședinței din 5 aprilie 1967 a Societății de Studii Clasice ca invitat¹⁸.

Mai mult, în anul 1981, se numără printre redactorii revistei *Recherches sur l'histoire des institutions et du droit*, oficios al *Association d'histoire comparative des institutions et du droit*. Acestei publicații și sesiunilor de comunicări științifice ale asociației le dedică ultimii ani din viață. După pensionare a continuat să lucreze la domiciliul său din strada Nicolae Iorga, pe care-l părăsea arareori¹⁹.

Grație oficiosului asociației am reușit identificarea următoarelor comunicări științifice efectuate de Ovid Sachelarie:

Le commencements du droit commercial en Valachie et en Moldavie (27 februarie 1979)(coautori Dan Berindei, Al.Constantinescu, Aurel Golimas);

La formation de l'Etat roumain moderne (30 ianuarie 1979);

Le droit commercial roumain entre 1859-1918 (30 octombrie 1980);

La vie et l'oeuvre juridico-historiques d Andrei Rădulescu. L'anniversaire du centenaire de sa naissance (10 decembrie 1980) (Coautori Vasile Gionea, Irina-Rădulescu-Valasoglu, Valentin Al. Georgescu, Petre Strihan);

La vie et l'oeuvre d'Alexandre Degré (26 martie 1981);

Le code civil de 1865 et ses traits caractéristiques (12 ianuarie 1982);

L'historique des institutions publiques hongroises, par Charles d'Eszlary (9 februarie 1982);

Aspects du droit processuel moldavo-valaque avant la réforme de Const. Mavrocordat (26 noiembrie 1982, session scientifique avec la thème: "Les sources du droit roumain et les principales étapes de son développement jusqu'à la fin du XVIIe siècle");

Innovations dans la procédure civile roumaine (1739-1831) (24 februarie 1983);

La forme testamentaire dans la Valachie et la Moldavie á la fin du XVIII-e et le commencement du XIX-e siècle. (27 mai 1983, session scientifique avec la thème: "Le développement du droit roumain durant le XVIII-e siècle");

L'evolution de la succesion testamentaire dans le droit moldo-valaque (15 decembrie 1983, session scientifique avec la thème: "Le développement du droit roumain durant la première moitié du XIX-e siècle");

La coutume dans le Code Civil de 1864 (29 mai 1984, session scientifique avec la thème: "L'évolution du droit et des institutions roumaines dans la seconde moitié du XIX-e siècle");

Grand juristes et historiens du droit roumain: Andrei Rădulescu (19 decembrie 1984) coautori: Vasile Gionea, Petre Strihan, Const.C Theodorescu și Pompiliu Pasăre);

Alexandru Degré (30 octombrie 1986, session scientifique avec la thème: "Portraits de juristes roumaines du XIX-e siècle");

Ovid Sachelarie trece în eternitate la 9 octombrie 1987.

Față de mulți dintre colegii de generație dispăruți în morminte nemarcate sau gropi comune, Ovid Sachelarie se bucură de alocuțiuni ținute în fața catafalcului, precum cea a lui Petre Strihan, devenită ulterior text al necrologului *Ovid Sachelarie (1906-1987)*, publicat în revista *Recherches sur l'histoire des institutions et du droit*, XIII, 1988.

În cotidianul *România liberă* am identificat un număr de trei anunțuri la rubrica *Decese*. Le redăm în totalitate:

I. *Colegii din Institutul de Istorie N. Iorga aduc omagiul lor memoriei lui Ovid sachelarie ale cărui eminente calități științifice și sufletești le vor păstra mereu în amintire. (1487) (România liberă, anul XLV, nr.13353, luni, 12 octombrie 1987, p. a 4-a, rubrica Decese, col.5;)*

II. *Aura Sachelarie, Gigi și Sandi Șerbănescu anunță cu durere încetarea din viață fulgerător a iubitului lor frate și unchi Ovid Sachelarie. Ceremonia de doliu va avea loc luni 12 octombrie, ora 13 la biserica Sf. Vasile din Calea Victoriei nr.198. Informații tel.11.38.53. (România liberă, anul XLV, nr.13353, luni, 12 octombrie 1987, p. a 4-a, rubrica Decese, col.6;)*

III. *Colegii din asociația de Istorie Comparativă a instituțiilor și Dreptului anunță cu durere încetarea din viață, în ziua de 9 oct., a ilustrului prof. universitar Ovid Sachelarie, om de o mare noblețe sufletească și modestie. (1474) (România liberă, anul XLV, nr.13354, marți, 13 octombrie 1987, p. a 4-a, rubrica Decese, col.6;)*

La ceasul la care anunțul decesului făcut de colegii din *Asociația de Istorie Comparativă a instituțiilor și Dreptului* poposea în fața ochilor cititorilor ziarului *România liberă*, ultima sa comunicare științifică, *Const. Nacu*, se făcea auzită, în lectura lui Vasile Gionea, în sesiunea de comunicări științifice cu tema "*Portraits de juristes roumains du XIX-e siècle*" (13 octombrie 1987). În urma sa rămân manuscrise nepublicate printre care și unul pare-se destul de important atât pentru autorul lui, cât și pentru știința dreptului, de vreme ce este menționat nominal de Petre Strihan: *Istoria succesiunilor*.

Vasile Gionea a lăsat un portret literar, delicat și frumos trasat²⁰, al celui care a fost Ovid Sachelarie:

În anii războiului am făcut cunoștință cu lucrările unui nou jurist care încredința tiparului rodul strădaniilor sale, pentru elucidarea problemelor controversate ridicate de aplicarea legiurilor civile-sau descoperirii unor noi sensuri a cunoscutelor instituții. Studii publicate în revistele de specialitate și lucrări cu caracter monografic ieșeau de sub pana acestui jurist într-un ritm-demonstrând că el se rupsesse de ispitele și plăcerile vieții-jertfindu-se pentru adâncirea cunoștințelor și pentru scris.

(...) În afară de originalitatea ideilor, am reținut expunerea metodică și claritatea ei, fără de care subiectul analizat, devine groi, chiar pentru specialiști, iar pentru intelectualul dornic să-și lărgască aria cunoștințelor, imposibil de urmărit. Orice exprimare clară este rezultatul unei gândiri temeinice, putem spune, parafrazând pe Boileau.

Într-o toamnă l-am zărit pe culoarele Palatului de Justiție, doar pentru câteva clipe. Eram cu un coleg de breaslă care l-a salutat respectuos, iar el a răspuns jovial, voind parcă să-i întindă mâna, dar s-a răzgândit, văzînd că nu e singur. Salutul și mai cu seamă răspunsul la salut, îți dezvăluie firea omului. Un răspuns mecanic, plictisit, sau refuzul de

răspuns, îți arată că omul este copleșit de importanța funcției și persoanei lui; un răspuns cald, voios, îți arată pe omul binevoitor, apropiat și deschis. Magistratul Ovid Sachelarie făcea parte din această categorie. -"Îl cunoști?", m-a întrebat colegul meu de breaslă. - "Nu". - "Este Ovid Sachelarie". - Îl cunosc din scris", am răspuns eu. (...)

Era în jur de 40 de ani, nu prea înalt, șaten, cu obrazul rotunjior, cu ochi vioi și chipul luminat de un zîmbet cald și bun. Cred că oricui i s-a întâmplat să vadă pe cineva o singură dată și fără să știe nimic despre firea și viața acestuia, să-l simtă aproape, ca pe un vechi prieten. Așa l-am simțit eu atunci și mereu după aceea; l-am păstrat în amintire timp de vreo 3 decenii, întrebându-mă adesea, pe unde îl poartă pașii și ce face? Abia în 1973 am avut prilejul să-l cunosc personal. Trecuseră anii peste noi, nu fără a lăsa urme, mai ales în înfățișare. Tînărul întîlnit fugar, cu mulți ani în urmă, era acum un om în vîrstă, cu obrazul palid și cutat, în care tănuia cu grijă-dintr-o înăscută discreție-grijile, frămîntările și necazurile trăite de-a lungul anilor. Ochii lui erau totuși vioi și acelaș zîmbet cald și blînd îi lumina fața. Cunoscîndu-l, m-am apropiat și mai mult de omul pe care-l consideram prieten de atîta vreme, fără ca el să bănuiască măcar; mi-am dat seama că era același om întreg la minte și nelenevos, cum zice cronicarul. Nealterat îi rămăsese și caracterul. Mi se dezvăluia ca o figură de o înaltă conștiință, probitate profesională și intelectuală, muncitor, retras, dar bucuros să-ți strîngă mîna, cu căldură, la orice oră i-ai fi trecut pragul. A fost și a rămas pînă astăzi un coleg sincer, un om delicat, prevenitor și mereu atent să nu te jignească. Este modest și rezervat, echilibrat, timid și conciliant. Savurează deschis un cuvînt de spirit și o glumă decentă, avînd o pudoare de adolescent. Nu se poate trece cu vederea ca Ovid Sachelarie face parte din categoria, socotită din păcate demodată, a celor care nu cunosc invidia și răzbunarea, străin de orice duplicitate și ipocrizie, departe de orice pornire care înjosește pe om: lăcomia, egoismul și delațiunea.

Am reușit identificarea unui număr însemnat de note, articole și studii purtând semnătura lui Ovid Sachelarie:

În colaborare cu Andrei Rădulescu ²¹

1937

Rassegna di legislazione romana. Anno 1932, în revista Legislazione internazionale(Roma), XLI, 1937, vol.I, fasc.4, pg.581-606; extras, 1937, pg.581-606;

Rassegna di legislazione romana. Anno 1932, în revista Legislazione internazionale(Roma), XV, 1937, vol.IV, fasc.4, pg.999-1009; extras, 1937, pg.999-1009;

1938

Rassegna di legislazione romana. Anno 1936-1937, în revista Legislazione internazionale(Roma), XVI, 1938, vol.VI, tom.I, pg.323 - 412; extras, 1938, pg.323 - 412;

1939

Rassegna di legislazione romana. Anno 1938, în revista Legislazione internazionale(Roma), XVII, 1939, vol.VII, tom.II, pg.1072 - 1175; extras, 1939, pg.1072 - 1175;

1941

Rassegna di legislazione romana. Anno 1931, în Annuario di diritto comparato e di studi legislativi (Roma), IX, 1941, vol.XI, parte 2,, pg.11 - 146; extras, 1941, pg.11 - 146;

1942

Rassegna di legislazione romana. Anno 1939, în revista Legislazione internazionale(Roma), XX, 1942, vol.VIII, tom.II, pg.1053 - 1128; extras, 1941, pg.1053 - 1128;

Revista de Drept Comercial și Studii Economice (doctrină, adnotări, note, jurisprudență română și străină)

vol.VII (1940)

Regimul funcționării societăților anonime pe acțiuni și în comandită pe acțiuni potrivit decretelor-legi din 19 octombrie 1940 și 7 Noemvrie 1940 (pg.569 Doctrină);

vol.VIII (1941)

Regimul funcționării societăților anonime pe acțiuni și în comandită pe acțiuni în urma decretului-lege din 20 decembrie 1940 (pg.36 Doctrină);

Inexistența și nulitatea actelor juridice în dreptul fiscal(pg.316 Doctrină);

Revista Dreptul

Privilegiile fiscalului, vol.II, partea I, pg.397-407;

Revue roumaine de droit privé²²

Régimes matrimoniaux, rubrica *Chroniques de jurisprudence*, nr.1, janvier-mars 1937, p.125-128; nr.2-3, avril-septembre 1937, p.179-189;

Curierul judiciar

1932²³

Considerațiuni asupra situației bancrutarilor în urma admiterii beneficiului legii lichidării judiciare, 26, 403;

1935²⁴

Obligațiunea pe care o are locatorul, de garantare a viciilor lucrului. Și celelalte obligații de predare în bună stare de folosință a lucrului închiriat (Notă la jurn. Trib. Ilfov a. V-a c.cor., nr.2552 din 9 Febr.1935), 22, 347;

Problema părții introductive a Codului Civil, de Octavian Ionescu (Recenzie), 30, 470;

1937²⁵

Codul comparat al obligațiilor, de G.P. Docan (Recenzie), 30, 410;

Legea pentru accelerarea judecăților, de Eug. Herovanu (Recenzie), 40, 631;

1939²⁶

Dreptul succesoral al colateralilor ordinari în regimul codului civil român și a leگیilor fiscale, 16, 241;

1940²⁷

Unificarea legislativă. Încercările trecutului și sugestii pentru prezent, 31-32, 465;

1941²⁸

Responsabilitatea pentru fapte ilicite în codul civil din 1940-8, 113; 9, 129; 10, 146;11, 161;

Frauda la lege în dreptul penal, 29, 449;

1942²⁹

Câteva observațiuni pe marginea noului cod de procedură fiscală, 19, 289;

Considerațiuni asupra măsurilor de prevenire și de reprimare a speculii ilicite și a sabotajului economic, 34, 513; 35, 529; 36, 545; 37/38, 561; 39/40, 578;

1943³⁰

Considerațiuni asupra măsurilor de prevenire și de reprimare a speculii ilicite și a sabotajului economic, 1, 3; 2, 17;

1944

Privilegiile fiseului, 15, 225-229;

Anexă: *Materialele publicate de Ovid Sachelarie(singur sau în colaborare) în „Pandectele Române” potrivit Tablelor de materii pe ani ale publicației*³¹

1931³²

Asupra fundamentului daunelor datorite prin desfacerea logodnei, II.244

1932³³

Calificarea dispoziției testamentare în care evenimentul morții primului legatar înainte de majorat servă de condiție rezolutorie pentru acesta și de condiție suspensivă pentru cel de-al doilea (legat dublu condițional). (Notă) I.93

1933³⁴

Interpretarea juridprudențială a art.432 cod.com. și §52 și 53 din regulamentul de transport al căilor ferate române, I.123

1934³⁵

Limitarea dreptului creditorilor de a uza de acțiunea pauliană din punct de vedere al datelor creanțierilor, II.158

1935³⁶

Logodna în proiectul codului civil român, IV.9
Principiile privitoare la dreptul de dispoziție și de activare al expeditorului și al destinatarului în materie de transporturi feroviare, I.89
Condițiunile necesare unei acțiuni în anulare renunțării la succesiune, II.148

1936³⁷

Determinarea întinderii dreptului văduvei sărace venind în concurs cu descendenții soțului predecedat, I.33
Ce influență are hotărârea dată în penal asupra acțiunii civile, ce se judecă separat de cea publică, de către instanțele civile?, III.65
Dacă intentarea unei acțiuni pentru abuz de drept este admisibilă împotriva unei persoane care execută o hotărâre pronunțată cu execuția provizorie?, II.47
Dacă faptul unui hotelier de a avea ca locatari și prostituate constituie o contravenție, III.99
Dacă într un concordat provenit din lichidarea judiciară debitorul poate face apel la sentința de omologare, în cazul când cererea i-a fost admisă în alte condițiuni decât cele propuse de el, II.76
dacă convențiunile încheiate între concubini, după încetarea relațiilor lor, sunt valabile, II.86
Răspunderea legatarului universal care, prin actele sale, este considerat că a acceptat legatul, însă a făcut inventar pentru datoriile succesiunii, II.178
Responsabilitatea decurgând pentru un sindicat din neexecutarea convenției colective de muncă, III.290

1937³⁸

Împiedecarea de a testa și efectele ei. (Doctrină), IV.17
Împăcarea soților ca fine de neprimire a acțiunii de divorț, II.33
Partajul de ascendent, II.52

1938³⁹

Deosebirea dintre dreptul român și cel francez în privința regimului legal al clauzei de reîntrebuințare dintr un act dotal și dacă soluția trebuie să fie aceeași sau diferită în cele două sisteme legislative. (Adnotare), II.1
Puterile administratorului provizoriu numit interzisului (Adnotare), III.19
Dacă se mai poate reveni asupra acceptării unei succesiuni (Adnotare), II.17
Publicațiile Institutului de studii legislative din Roma. (Recenzie), IV.33
caracterul și efectele partajului de ascendent făcut printr un testament. (Adnotare), I.91
Valabilitatea testamentelor mistice, primite la judecătoriile de ocoale.
Valabilitatea ca testament olograf a unui testament mistic, care nu întrunește condițiile de validitate necesare.

Condițiile în care amestecul unui terț la redactarea testamentului nu influențează asupra validității acestuia.

Sfera de aplicațiune a dispozițiilor art.190 cod.civ. (Adnotare), III.123

Dacă veniturile dotale pot fi urmărite după desfacerea căsătoriei, pentru o datorie contractată de femeie în timpul căsătoriei. (Adnotare), II.137

Dacă rudele prin alianță pot prevedea punerea sub interdicție. (Adnotare), III.235

dacă obligația alimentară este transmisibilă prin testament. (Adnotare), III.336

Dacă sugestia și captația pot prin ele înseși să constituie cauze de anularea testamentului. (Adnotare), III.241

Pentru a se ordona sechestrul penal în materie de brevet de invenție, este nevoie de o acțiune penală. (Adnotare), III.245

1939⁴⁰

Dacă în principiu acțiunile căilor ferate contra expeditorului și destinatarului, rezultând din contractul de transport, se prescriu în termenul prevăzut de regulament.

Dacă o acțiune de plata unor diferențe de taxe tarifare și amendă are caracter contractual sau delictual și în consecință dacă e supusă prescripției speciale sau aceleia de drept comun, II.1

Noțiunea de «persoană»incertă în materie de liberalități, II.26

Distincțiunea între depozitul obișnuit și depozitul neregulat, III.29

Admistrarea legală a averii minorului, II.68

Dreptul uzufructuarilor și nuzilor proprietari indivizi de a cere împărțeala plinei proprietăți, IV.105

Dacă este valabilă o donațiune adresată unei persoane juridice, care a fost acceptată de donatară în timpul vieții, însă autorizarea acceptării a fost dată de către Stat ulterior morții dispunătorului, II.155

Cazurile în care devine operantă o renunțare la succesiune.

Dacă renunțarea implică acceptare.

Care sunt textele aplicabile renunțărilor abdicative.

Dacă o renunțare, considerată ca donațiune, este supusă raportului, II.145

1940⁴¹

Prescripția acțiunilor derivând din contractul de transport, prin trecerea aceluiași termen de un an, indiferent dacă sunt exercitate de C.F.R. sau de expeditor și destinatar, I.19

Despre obligațiunile naturale, III.45

Chestiunea autorității lucrului judecat în penal asupra civilului

Responsabilitatea păzitorului în cazul coliziunii a două vehicule, II.62

Dacă femeia căsătorită care și-a ucis pruncul poate fi dată în judecată pentru pruncucidere sau trebuie supusă prevederilor art.465 c.civ.

Care este regimul de probațiune prin care se poate stabili neligitimitatea pruncului ucis?, II.89

Din publicațiunile Institutului italian de studii legislative (Giurisprudenza comparata di diritto commerciale, maritimo, aeronautico, industriale e d autore). Anul IV, vol,IV (Recensie), IV.110

Bibliografie juridică, IV.144

Răspunderea debitorului când neexecutarea obligațiunii are loc din dolul său.

Dreptul de preferință al judecătorului sindic pentru datoriile rezultate din operațiunile sale.

Când ia ființă creanța de daune interese, II.142

Deosebirea dintre procedura falimentului declarat la cererea creditorului și aceea a falimentului declarat din oficiu, III.221

1941⁴²

Dacă acordarea daunelor moratorii, pe lângă daunele compensatorii izvorâte dintr-un delict saub quasi-delict, se face pe data intentării acțiunii, pe data pronunțării hotărârii condamnatorii, sau pe data săvârșirii pagubei?, I.220

Dacă pentru daunele produse prin moartea unui accidentat au acțiune în despăgubire numai rudele, sau și alte persoane cari ar fi avut o afecțiune deosebită pentru victimă?, II.28

Cum se poate dovedi filiațiunea și gradul de rudenie al moștenitorilor în materie de succesiune?, I.53

Dacă în urma coliziunii între două automobile, a cărei cauză a rămas necunoscută, fiecare dintre gardieni trebuie să repare totalitatea prejudiciului suferit de celălalt, III.112

Împărțeala responsabilității între autorul prejudiciului și victimă, în caz de culpă din partea acesteia, III.113

Validitatea testamentelor făcute prin scrisori adresate altor persoane decât instituții. Condiții, III.116

Răspunderea erezilor pentru plata datoriilor succesoriale când au acceptat succesiunea sub beneficiu de inventar. Aplicațiune când datoria consistă în creanța văduvei, I.113

Din publicațiunile institutului italian de studii legislative. Giurisprudenza comparata di diritto civile, anul VI, vol.VI. (recensie), IV.158

Natura responsabilității civile a unei uzine de apă, decurgând din inundarea locuinței, prin spargerea conductei, III.211

Bibliografie, IV.172

Giurisprudenza comparata di diritto commerciale, marittimo, aeronautico, industriale e d autore, anul VI, vol.VI. (recensie), IV.190

1942⁴³

Înteruperea civilă a prescripției, I.36

Compensarea fructelor cu despăgubirile datorate de proprietarul fondului pe care a construit un terț. Dreptul la dobânzi al constructorului pe locul altuia, II.82

Impozibilitatea garanției depuse de administratorul societăților anonime, II.112

Diritto italiano seconde il nuovo codice. (Recensie), III.168

Bibliografie, IV.192

Contestarea legitimității de către însuși copilul nelegitim, I.557

Bibliografie, IV.199

Responsabilitatea civilă în cazul coliziunii de vehicule în codul civil italian. (Doctrină). IV.201

Bibliografie, IV.208

1943⁴⁴

Asigurarea obligatorie a responsabilității proprietarilor de autovehicule destinate transportului public de călători, I.22

Din publicațiile Institutului italian de studii legislative. Giurisprudenza comparata di diritto commerciale, maritimo, aeronautico, industriale e d autore. (Bibliografie), IV.55

Din publicațiile Institutului italian de studii legislative. Giurisprudenza comparata di diritto civile. (Recensie), IV.46

Anuario di diritto comparato e di studi legislativi. (Recensie), IV.100

Efectele condiției ilicite înscrisă în testament.

Dreptul de acrescământ.

Caracteristicile substituției fideicomisare, I.103

Din publicațiile Institutului italian de studii legislative. Giurisprudenza comparata di diritto corporative, sindacale e del lavoro. (Bibliografie), IV.115

Bibliografia internazionale sui nuovi codici d Italia (Codici civile, della navigazione e di procedura civile). (Bibliografie), IV.106

Suma minimă de care încep strigările în vânzarea silită, III.131

Competința în contestațiile la executare, I.141

1944⁴⁵

Dreptul de moștenire al colateralilor dela gradul IV înainte, I.12

Dovada filiațiunii în acțiunile de ereditate.

Împărțirea succesiunii pe linii între colaterali privilegiați, II.17

Obligațiunea de rezultat a cărăușului. Aplicația sky-lift, III.70

Calea de atac a hotărârilor date în contestațiile la execuțiile silite imobiliare, II.69

Moștenitorii și depunerea prețului adjudecării, IV.72

Sancțiunea civilă a unui contract de vânzare care nu respectă prețurile stabilite de autorități,

II.182

1945⁴⁶

Anularea legitimării prin căsătoria subsecventă cerută de însuși copilul recunoscut, II.1

Admisibilitatea acțiunii intentată de o logodnică în contra persoanei responsabile de moartea logodnicului său, III.30

Sancțiunea liberalităților deghizate sau prin persoane interpușe făcute de un soț în favoarea soțului din a doua căsătorie când sunt copii din căsătoria anterioară, II.17

Sancțiunea necompletării petiției de apel cu domiciliul apelantului, I.64

Testamentul autentic făcut de surzi, muți și surdo-muți, III.127

Compunerea denumirii unei societăți anonime, II.93

1946⁴⁷

Revocarea legatelor pentru survenire de copii.

Aplicația teoriei cauzei impulsive și determinante în materia survenirii unui copil, ulterior facerii unui tratament, I.6

Prezumția juris tantum din art.39 al legii pentru abrogarea legislației antievreiești, II.17

Consimțământul ascendenților la adopția unui minor cu părinți decedați, II.8

Momentul producerii efectelor unui testament.

Dreptul instanței de fond de a interpreta un testament.

Revocarea legatelor pentru delict, cruzimi sau injurii grave, II.60

Semnătura și data incompletă într-un testament olograf, III.133

Responsabilitatea civilă ce se poate declanșa cu ocazia transfuziilor de sânge, III.134

1947⁴⁸

Contribuțiuni la studiul liberalităților. Doctrină, IV.87

Prescripția acțiunii în daune pentru culpa penală a organelor C.F.R., I.60

Jurnalele interlocutorii, II.35

Perioada postbelică

Studii-revista de istorie

Cercetările lui Nicolae Iorga privitoare la istoria statului și dreptului (coautor Gheorghe Cronț), Tom 20, 1967, № 2, p.313-323;

Unirea din 1918 și problema unificării legislației, tom.21, № 6, 1968, p.1185-1198; (coautor Valentin Al.Georgescu)

Privilegiul masculinității în Țara Românească până la jumătatea secolului al XVII-lea, Tom 23, 1970, № 3, p.493-499;

Georgescu Al. Valentin, Emanuela Popescu, Legislația agrară a Țării Românești (1775-1782), Ediție critică, București, Edit. Academiei, 1970, 236p. (Colecția Adunarea izvoarelor vechiului drept românesc scris, VIII), anul XXV, 1972, № 6, p.1347-1349; (recenzie) (coautor Florin Constantiniu)

Dimitrie Cantemir, istoric al dreptului și al instituțiilor juridice, tom 26, № 5, 1973, p.957-970;

Recherches sur l'histoire des institutions et du droit

Valentin Al. Georgescu et Emanuela Popescu, Legislația urbană a Țării Românești (1765-1782), ediție critică, editura Academiei Republicii Socialiste România, Institutul de studii sud-est europene, București, 1975, 216 p. Colecția surselor vechiului drept românesc scris X, I, 1977, p.108-111;

Alexandru Herlea: Sur l'histoire de la condition juridique de l'enfant en Roumanie, Bruxelles, 1977, Société Jean Bodin, 100p. (recenzie), II, 1978, p.193-196;

Reflexions sur l'histoire du statut juridique de l'enfant en Roumanie, V, 1980, p.186-193;

Brèves considérations sur le concept d'institution, VI, 1981, p.59-60;

Une application inédite du Code Caradja (1818) par une Justice de paix, VII-VIII, 1982-1983, pg.69-72;

Studii și materiale de istorie medie

Contribuții la studiul formulei „Pradalică să nu fie”, VI, 1973, p.193-206;

Autoritatea hotărârilor judecătorești în vechiul drept românesc, VII, 1974, p.243-250;

Cronț, Gh., Al. Constantinescu, Anicuța Popescu, Theodora Rădulescu, C. Tegăneanu, acte judiciare din Țara Românească,1775-1781, București, Edit. Academiei, 1973, 1064 p. (Recenzie), IX, 1978, p.201-203;

Revue roumaine des Sciences Sociales-Série de Sciences Juridiques

L'origine et l'autorité des recueils de jurisprudence dans l'ancien droit roumain, Tome 14, 1970, № 1, p.157-170; (coautor Valentin Al.Georgescu)

Note sur les périodiques et les recueils de jurisprudence au cours du dernier siècle, Tom 15, 1971, №2, p.185-193;

La tradition juridiques et le réformes en droit roumain, Tome 22, 1978, № 1, p.65 - 78;(coautor Valentin Al.Georgescu)

La modernisation du droit en Roumanie au XIX-e siècle et la problème de la coutume, Tome 29, 1985, № 2, p.170-174; (lucrare prezentată la Congresul internațional al Societății Jean Bodin pentru istoria comparată a instituțiilor, Bruxelles, 1-5 octombrie 1984)

Revue Roumaine d'Histoire

Alexandru Herlea, Studii de istorie a dreptului. Organizarea de stat. (Etudes d'histoire du droit. Organization d'Etat) ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1983, 312p. (recenzie), Tom XXIV, 1985, № 3, p.284-287;

Alexandru Herlea, Studii de istorie a dreptului, II. Dreptul de proprietate. (Etudes d'histoire du droit, II. Le droit de propriété) ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1985, 198 p. (recenzie), Tom XXV, 1986, № 4, p.357-360;

Alte publicații

Reglementarea navigației aeriene privind transporturile interne și internaționale, Revista Română de Drept, an. XXIII, nr.11/1967, pg.23-32(coautor Petre Pătrășcanu)

Moștenirea monahilor în vechile noastre orânduiri juridice, Glasul Bisericii, an XXVIII, nr.1-2, ianuarie-februarie 1969, p.103-110;

Éléments de droit pénal aérien romain (Le code aérien de 1953 et les Codes pénal ed de procédure pénale de 1969), Paris, Sirey, 1970; Revue Français de Droit Aérien, nr.4, Octobre-December 1970, 20 p.:(coautor Petre V.Pătrășcanu)

Les contacts entre le droit moldave et le droit autrichien au début du XIX-eme siècle, in Festschrift für Ernst Carl Hellbling zum 70. Geburtstag, Wilhelm Fink Verlag Salzburg, 1971, p.159-193 (coautor Valentin Al. Georgescu) ;

Testament. Ultima voință. Interpretare. Revocare. Delicte și cruzimi.(Art.831, 856, 920, 930 C.civ.)(Curtea de Apel Craiova, decizia civilă nr.43 din 29 mai 1945, Victoria Negulescu ș.a. Cu Eugenia Col. Constantinescu cu notă de Ovid Sachelarie, Pandectele române nr.2 / 2005, partea a V-a (Din arhiva Pandectelor), №134, p.124-126);

Instituții publice fundamentale în cele trei țări românești (sec.XVII), Studii și articole de istorie, XX, 1972, p.129-138; (coautor Constantinescu, Alexandru);

Recueils d'Actes des Congrès de la Commission Internationale pour l'Histoire des Assemblées d'Etats :

Les Assemblées d'États en Valachie et en Moldavie (1831-1858), Bruxelles, 1973, pg.225-253, Commission internationale pour l'Histoire des assemblées d'états ancien. Pays et Assemblies d'états, 62; (Coautor Radu Dimiu)

Le passage du régime d'Assemblées d'états au régime parlementaire en Roumanie. Göttingen, Vandenhoeck und Ruprecht, 1977, pg.163-173, Sonderdruck aus Herrschaftsvertrage, Wahlkaptulationen, Fundamentalgesetze. Herausgegeben von Rudolf Vierhaus; (Coautor Radu Dimiu);

Se consemnează publicarea mai multor lucrări în *Recueils de la Société Jean Bodin pour l'Histoire Comparative des Institutions*.⁴⁹

*avocat, Baroul București, doctorand, Universitatea din București, e-mail: contact@avocatupeanu.ro;

**judecător, Judecătoria Sectorului 1 București, e-mail: cristina_ionescu@just.ro;

¹ *Agenda și Anuarul Magistraturii și Baroului 1936*, edițiune oficială publicată cu autorizația Ministerului Justiției, "Cartea Românească" S.A., București, pg.258, col.1;

² Universitatea din București (1928-1929), Institutul de Arte Grafice «Bucovina», I.E. Torouțiu, 1930, p.115, col.2, poz.118;

³ Lucia Hossu Longin, *Memorialul durerii: Întuneric și lumină*, vol.2, Humanitas, București, 2013, p.179;

⁴ Petre Strihan, *Ovid Sachelarie (1906-1987), Recherches sur l'histoire des institutions et du droit*, XIII, 1988, p. 147;

⁵ *Agenda și Anuarul Magistraturii și Baroului 1936*, edițiune oficială publicată cu autorizația Ministerului Justiției, "Cartea Românească" S.A., București, pg.258, col.1;

⁶ *Compunerea completelor de judecată pentru anul 1937*, *Curierul Judiciar* anul XLVI, nr.1 vineri, 1 ianuarie 1937, pg.16;

⁷ *Compunerea instanțelor de judecată în vigoare la 1 ianuarie 1938*, *Curierul judiciar*, an XLVII, nr.1, sâmbătă, 1 ianuarie 1938;

⁸ pagina de gardă a volumului *Scrieri de drept civil și procedură civilă*, Tipografia Ziarului Universul, 1938;

⁹ *Compunerea Înaltei Curți de Casație, a Curților de Apel, a Tribunalelor precum și a Judecătoriilor din Ilfov valabilă până la 15 septembrie 1940*, „*Gazeta Tribunalelor*”, an XIX, nr.2, 20 februarie 1939, pg.8, col.2;

¹⁰ *Rubrica Informații*, „*Gazeta Tribunalelor*”, an XIX, nr. 7-8 din 20 iulie-20 aug 1939, pg 8 col.3;

¹¹ Mihail M. Andreescu, *Facultatea de Drept a Universității din București:1859-2009: File de istorie*, Monitorul Oficial, București, 2009, pg.198, nr.120;

¹² *Analele Academiei Române, Desbaterile, Tomul LIX, 1938-1939*, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, Imprimeria Națională, București, 1940, p.257-263;

¹³ *Analele Academiei Române, Desbaterile, Tomul LIX, 1938-1939*, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, Imprimeria Națională, București, 1940, p.263;

- ¹⁴ Mihail M. Andreescu, *Op.cit.*, pg.198, nr.120;
- ¹⁵ Mihail I. Ghiga, *Apel pentru respectarea dispozițiilor legale în vigoare privind asigurarea fondurilor necesare plății pensiilor actuale pentru limită de vârstă, ale avocaților cu activitate îndelungată în profesie și pentru asigurarea viabilității și dezvoltării în viitor a sistemului casei de Asigurări a Avocaților* (http://unbr.ro/ro/wp-content/uploads/2014/12/memoriu_av_mihai_ghiga_and_others_041114-website-OK-BT.pdf) (site consultat la data de 31.10.2015);
- ¹⁶ Irina Rădulescu-Vasaloglu, *Colectivul pentru vechiul drept românesc al Academiei Române, Palatul de Justiție*, nr.5/1998, pg.11, col.3;
- ¹⁷ Doina Uricariu-Scara leilor, vol.I, Polirom, Iași, p.254;
- ¹⁸ *Studii Clasice*, X, 1968, p.380;
- ¹⁹ Petre Strihan, *Ovid Sachelarie (1906-1987), Recherches sur l'histoire des institutions et du droit*, XIII, 1988, p.147;
- ²⁰ Vasile Gionea, *Oameni pentru care mi-a bătut inima (Portrete și amintiri)*, Ploiești, 1990, p.89-92 (anexa la *Recherches sur l'histoire des institutions et du droit*, nr.XV, 1990);
- ²¹ Andrei Rădulescu-Pagini *inedite din istoria dreptului românesc*, Editura Academiei Române, București, 1991, pg.214-215;
- ²² Notă: Anul I de apariție al revistei cuprinde două numere simple și unul dublu după cum urmează: nr. 1 a apărut, cel mai probabil, în cursul anului calendaristic 1937, în vreme ce nr.2-3 și 4 au văzut lumina tiparului la Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, Imprimeria Națională, București în anul 1938. Anul II cuprinde un singur volum, care raportat la numărul de pagini și prețul afișat, este un număr cvadruplu, tipărit la același stabiliment tipografic, în anul 1940.
- ²³ *Curierul judiciar, Tabla de materii pe anul XLI (1932), Articole și monografii*, 1933, Atelierele „Curierul judiciar”, S.A., București, pg.10 col. 2;
- ²⁴ *Curierul Judiciar, Tabla de materii pe anul XLIV(1935)*, Atelierele „Curierul Judiciar”, S.A., 1936, pg.12 col.1;
- ²⁵ *Curierul Judiciar, Tabla de materii pe anul XLVI(1937)*, Atelierele „Curierul Judiciar”, S.A., 1938, p.13 col.1;
- ²⁶ *Curierul judiciar, Tabela de materii pe anul XLVIII(1939)*, București, Atelierele „Curierul judiciar”, S.A., 1940, p.14 col.2;
- ²⁷ *Curierul Judiciar, Tabla de materii pe anul XLIX(1940)*, Atelierele „Curierul Judiciar”, S.A., 1940, p.13, col.2;
- ²⁸ *Curierul judiciar, Tabela de materii pe anul L(1941)*, București, Atelierele „Curierul judiciar”, S.A., 1942 p.12 col.2;
- ²⁹ *Curierul judiciar, Tabla de materii pe anul LI(1942)*, București, Atelierele „Curierul judiciar”, S.A., 1943, p.13 col.1;
- ³⁰ *Curierul judiciar, Tabla de materii pe anul LII(1943)*, București, Atelierele „Curierul judiciar” S.A., 1944, p.11 col.1;
- ³¹ Notă: în dreptul fiecărui material a fost lăsat indicele din tabla de materii a Pandectelor Române, cifele romane indicând numărul părții, iar cifele arabe alăturate indicând numărul paginii din partea respectivă.
- ³² *Pandectele Române, Tabla de materii pe 1931. (2) Tabla de materii pe numele comentatorilor*, p.43 col.1;

- ³³ *Pandectele Române, Tabla de materii pe 1932. (2) Tabla de materii pe numele comentatorilor, p.41col.2;*
- ³⁴ *Pandectele Române, Tabla de materii pe 1933. (2) Tabla de materii pe numele comentatorilor, p.49col.1;*
- ³⁵ *Pandectele Române, Tabla de materii pe 1934. (2) Tabla de materii pe numele comentatorilor, p.46 col.1;*
- ³⁶ *Pandectele Române, Tabla de materii pe 1935. (2) Tabla de materii pe numele comentatorilor, p.55 col.1;*
- ³⁷ *Pandectele Române, Tabla de materii pe 1936. (2) Tabla de materii pe numele comentatorilor, p.63 col.2;*
- ³⁸ *Pandectele Române, Tabla de materii pe 1937. (2) Tabla de materii pe numele comentatorilor, p.52 col.3;*
- ³⁹ *Pandectele Române, Tabla de materii pe 1938. (2) Tabla de materii pe numele comentatorilor, p.50 col.2;*
- ⁴⁰ *Pandectele Române, Tabla de materii pe 1939. (6) Tabla alfabetică pe numele comentatorilor, p.48col.2;*
- ⁴¹ *Pandectele Române, Tabla de materii pe anul 1940 (2) Tabla de materii pe numele comentatorilor, p.41 col.3;*
- ⁴² *Pandectele Române, Tabla de materii pe anul 1941(6) Tabla alfabetică pe numele comentatorilor, p.101 col.3-p.102 col.1;*
- ⁴³ *Pandectele Române, Tabla de materii pe 1942. (6) Tabla alfabetică pe numele comentatorilor, pg.63 col.2;*
- ⁴⁴ *Pandectele Române, Tabla de materii pe 1943 (redactată de d-l M.T. Popovici, judecător la Trib. Ilfov). (6) Tabla alfabetică pe numele comentatorilor, pg.83 col.2;*
- ⁴⁵ *Pandectele Române, Tabla de materii pe 1944 (redactată de d-l M.T. Popovici, judecător la Trib. Ilfov). (6) Tabla alfabetică pe numele comentatorilor, pg.72 col.1;*
- ⁴⁶ *Pandectele Române, Tabla de materii pe 1945 (redactată de d-l M.T. Popovici, judecător la Trib. Ilfov). (6) Tabla alfabetică pe numele comentatorilor, pg.59 col.3;*
- ⁴⁷ *Pandectele Române, Tabla de materii pe 1946 (redactată de d-l M.T. Popovici, avocat). (6) Tabla alfabetică pe numele comentatorilor, pg.50 col.3;*
- ⁴⁸ *Pandectele Române, Tabla de materii pe 1947 (redactată de d-l M.T. Popovici, avocat). (6) Tabla alfabetică pe numele comentatorilor, pg.51 col.3;*
- ⁴⁹ Petre Strihan, *Op.cit.*, p.148.